

DE IB-ER ALS DUIZENDPOOT

OPBRENGSTGERICHT WERKEN: SCHOOLANALYSE

Op bijna iedere basisschool werkt een intern begeleider, kortweg 'IB-er'. De invulling van de rol als IB verschilt vaak per school. De intrede van Passend Onderwijs heeft ook effect gehad op de rol van de IB. In de praktijk zien we dat de IB-er veelal betrokken is bij de kwaliteit van het didactisch en pedagogisch handelen op school, het zorgbeleid en bij het zicht hebben op de ontwikkeling van de leerlingen.

Welke rol de IB-er ook heeft op een school, het is een belangrijke rol. De IB-er is een duizendpoot: van contact met ouders tot ondersteuning van collega's/het team. In deze reeks neemt adviseur Judith Schoone je mee in werkzaamheden die passend zijn bij de IB. Ze deelt haar tips en ervaringen over diverse onderwerpen. Dit keer staat het opbrengst gericht werken centraal; schoolanalyse.

Van alle basisscholen wordt gevraagd dat ze opbrengstgericht werken. Maar hoe kun je uit de brij van alle data die je hebt als school een goede vertaling maken naar de onderwijspraktijk van alle dag? Vanuit het gedachtegoed van passend onderwijs waarbij alle basisscholen ervoor moeten zorgen dat elk kind het beste uit zichzelf haalt en waarbij de kwaliteiten en de onderwijsbehoeften van de leerlingen bepalend, zijn, liggen een aantal uitgangspunten als basis voor het opbrengst gericht werken.

Uitgangspunt 1: Van eind naar begin

Met het bepalen van de schoolambitie bepalen we welke opbrengsten we eind groep 8 willen bereiken. Vervolgens bepaal je de tussenambities die vertaalt moeten worden naar een passend schoolaanbod. Op basis van uitstroom VO, beheerste referentieniveaus van de afgelopen drie jaren en de schoolweging, kom je als school tot een ambitie.

Welke ambitie een school heeft wordt bepaald door de vraag wat wil de school bereiken met de populatie leerlingen die de school bezoekt. Het analyseren van de schoolopbrengsten is hierbij essentieel om de leerlingenpopulatie van je school het beste onderwijs aan te bieden. Door analyse krijg je inzichten waarmee je je onderwijs continu kunt verbeteren en streef je de best mogelijke resultaten na. Het bespreken van de schoolopbrengsten doe je als school gezamenlijk.

De schoolbespreking

Het realiseren van de opbrengstambities is een verantwoordelijkheid van het hele team. Tijdens de schoolbespreking analyseer je gezamenlijk de opbrengsten van de school.

Evalueren en signaleren

Evalueer en signaleer gezamenlijk de verschillende vakgebieden (spelling, begrijpend lezen, rekenen, technisch lezen) waarbij de focus ligt op de didactische middenmoot op schoolniveau, stel hierbij de volgende vragen centraal:

- Wat zie je wanneer je naar je schoolopbrengsten/resultaten kijkt?
- Zijn jullie als team tevreden met de opbrengsten?
- Zijn de schoolambities bereikt?
- Heeft het onderwijs opgeleverd wat we als team graag willen?
- Was ons onderwijs voldoende passend?

Naar aanleiding van het evalueren en signaleren maak je als team keuzes in welke vakgebied(en) er nader bekeken moet worden. Samen probeer je erachter te komen wat de oorzaken zijn van het niet bereiken van de ambitie?

Belangrijk tijdens de fase van het analyseren is in kaart te brengen op welke “oorzaken” we de meeste invloed hebben in relatie tot de schoolambities? Waar hebben wij als school/leerkracht wel invloed op; vandaag of morgen.

De gezamenlijke verbeteractie

In de fase die hierop volgt, oplossingen formuleren, wordt de verbeteractie omgezet in een vraag: Bijvoorbeeld: ‘hoe kunnen wij de instructie bij spelling versterken, wat betreft het navragen van het begrip van het lesdoel dat aan bod is gekomen?’. Vervolgens bespreken we welke actie er nodig is op deze vraag oftewel welke verbeteractiviteiten gaan wij schoolbreed de komende periode inzetten. Heb hierbij aandacht voor het benoemen wat de valkuilen zijn maar ook wat er voor kan zorgen dat de verbeteractiviteit een succes wordt. Tijdens de schoolbespreking sta je gezamenlijk stil bij hoe de interventie uitgevoerd moet worden en hoe er tijdens het proces gemonitord gaat worden.

Uitgangspunt 2: Overeenkomsten in onderwijsbehoeften

Leerlingen worden gegroepeerd op basis van overeenkomsten in hun onderwijsbehoeften, welke worden vertaald naar onderwijsstrategieën. Een onderwijsstrategie is een manier om het onderwijs opbrengstgericht én passend de maken op school-, groeps- en individueel niveau:

Als leren (te) moeilijk gaat

1. Intensiveren van het aanbod
2. Vertragen van het aanbod (ontwikkelperspectief)

Als leren (te) makkelijk gaat

1. Verrijken van het aanbod
2. Versnellen van het aanbod (ontwikkelperspectief)
3. Verbreden van het aanbod

Geïndividualiseerd onderwijs is niet nodig, mogelijk en wenselijk.

Uitgangspunt 3: Van school, naar groep, naar leerling

Als school maak je eerst een passend schoolaanbod voor de leerling populatie waarmee je de schoolambities gaat bereiken. Vervolgens pas je, indien nodig, dit aanbod verder aan op groep op of op een individuele leerling.

Uitgangspunt 4: De didactische middenmoot als vertrekpunt

Dit is de grootste gemene deler (=middelste 60%) van je leerling populatie op schoolniveau of op groepsniveau. Deze bied je de basisleerroute aan; daaromheen leerroutes gericht op uitdaging en ondersteuning. Per vakgebied bepaal je deze en stem je je aanbod op af.

Uitgangspunt 5: Eerst convergent differentiëren, dan divergent

Differentiatie doe je vanuit één doel door middel van 3 aanpakken: verrijkt, basis en intensief. Oftewel convergente differentiatie: de differentiatie zit in HOE een doel bereikt wordt maar waarbij de doelen voor alle leerlingen hetzelfde zijn, oftewel convergente differentiatie. Uitgangspunt hierbij is dat hierbij gewerkt wordt met flexibele heterogene niveaugroepen.

Als intensiveren niet meer werkt kan er op individueel niveau een uitzondering worden gemaakt.

Meer weten?

Wil je meer weten over opbrengstgericht werken en schoolbespreking? Neem vrijblijvend contact op met adviseur Judith Schoone.

Judith Schoone

Adviseur

06 – 50 19 97 34

j.schoone@edux.nl